

UTLÅTANDE OM DEN NYA PATIENTFÖRSÄKRINGSLAGENS PÅVERKAN PÅ BOKFÖRINGEN AV PATIENTFÖRSÄKRINGSANSVAR

Grunden för utlåtandet

Den nya patientsförsäkringslagen (948/2019) träder i kraft den 1 januari 2021. Offentliga aktörer har hittills tecknat en försäkring via Patientförsäkringscentralen som en s.k. koassurans med fullständig självrisk. Patientförsäkringscentralen kan i framtiden inte längre bevilja patientförsäkringar med fullständig självrisk utan patientförsäkringarna tecknas direkt hos försäkringsbolaget. Patientförsäkringscentralen kommer att säga upp alla gällande avtal under 2020. Systemet fortsätter dock i fråga om ansvaren för de gamla skadeåren tills alla ersättningar som hänför sig till dessa år har betalats.

När den nya patientsförsäkringslagen träder i kraft slopas kommunernas rätt att ta ut kostnaderna för de tjänster som tillhandahålls personer med funktionsnedsättning enligt 15 § i handikappservicelagen (380/1987). Ändringen gäller även skador som inträffat före den 1 januari 2021. Eftersom ansvaren beskriver framtida skyldigheter bidrar ändringen redan till att antalet patientsförsäkringsansvar som redovisas i boksluten för 2019 minskar.

Kommunsektionen har beslutat att på eget initiativ ge ett utlåtande om bokföringen av patientsförsäkringsansvar vid övergången till det nya försäkringssystemet.

Motivering till utlåtandet

Bokföringslagen

Enligt 5 kap. 1 § i bokföringslagen (1336/1997) ska från intäkterna som kostnader dras av de utgifter som sannolikt inte längre medför motsvarande inkomst samt förlusterna.

Dessutom ska enligt 5 kap. 14 § i resultaträkningen de utgifter och förluster dras av som orsakas av framtida förpliktelser, om

- 1) de hänför sig till räkenskapsperioden eller en tidigare räkenskapsperiod,
- 2) de ska anses vara säkra eller sannolika vid den tidpunkt då bokslutet upprättas,

- 3) den inkomst som motsvarar dem inte är säker eller sannolik, och
- 4) de baserar sig på lag eller den bokföringsskyldiges förpliktelse gentemot en utomstående.

Om det exakta beloppet av en framtida utgift eller förlust eller datum för utgiftens eller förlustens realisering är känt ska det, beroende på dess karaktär, tas upp i balansräkningen som främmande kapital eller som en resultatregleringspost. I annat fall ska beloppet tas upp som en avsättning. Framtida förluster och utgifter samt avsättningar ska i resultaträkningen och balansräkningen tas upp till sitt sannolika belopp.

Bokföringsnämndens kommunsektions allmänna anvisning om upprättande av resultaträkning

Enligt bokföringsnämndens kommunsektions anvisning om upprättande av resultaträkning för kommuner och samkommuner ska försäkringsutgifter bokföras under köpta tjänster.

Ändringar i bokslutsprinciper och korrigeringar av väsentliga fel som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder görs genom rättelser i posten Överskott/underskott från tidigare räkenskapsperioder bland eget kapital.

Tidigare utlåtanden av bokföringsnämndens kommunsektion

Bokföringsnämndens kommunsektion har tidigare gett följande utlåtanden om bokföring av patientförsäkringar 8/1997, 29/1997, 42/1999, 55/2002 och 108/2015.

Enligt utlåtandet 42/1999 bokförs patientförsäkringens betalningsansvar som kostnad under den räkenskapsperiod då det ersättningsansvar som motsvarar den inträffade skadan har uppstått. Den del av betalningsansvaret som betalas följande år bokförs bland kortfristiga resultatregleringar och den andra delen som avsättning till sitt sannolika värde. Som grund för fastställandet av värdet av avgjorda skador används Patientförsäkringspoolens [nu Patientförsäkringscentralen] meddelande om premieansvaret och för fastställande av värdet av premieansvaret för oavgjorda skador och för utredningsreserven antingen nämnda meddelande eller en egen mer sannolik värdering. Innehållet i utlåtandet har till denna del inte ändrats senare.

I utlåtandet 108/2015 konstaterade kommunsektionen att de betalningskrav (s.k. icke kända regresser) som kommunerna eventuellt ställer i framtiden med stöd av sin rätt till återkrav enligt handikappservicelagen till sin natur avviker från det övriga patientförsäkringsansvaret. I utlåtandena konstaterades dessutom att om sökanden anser att de ersättningar enligt handikappservicelagen som avses ovan inte uppfyller förutsättningarna för att göra en avsättning, tas de upp som övriga ansvarsförbindelser enligt 2 kap. 7 § 2 mom. 4 punkten i bokföringsförordningen (1339/1997). Sökanden bör då noggrant dokumentera och arkivera grunderna för bokslutsbehandlingen och de viktigaste antagandena.

Utlåtande

Redovisning i bokslutet av försäkringsansvar med fullständig självrisk som uppstått före 1.1.2021

Försäkringsansvar med fullständig självrisk som administreras av Patientförsäkringscentralen och som uppstått före den 1 januari 2021 redovisas i bokslutet så länge som ansvar återstår enligt kommunsektionens utlåtande 108/2015. Enligt principen om fullständig självrisk är försäkringstagaren ansvarig för ersättningsutgiften tills skadorna har återbetalats. Beloppet av patientskadeansvaret rättas årligen så att ansvarsbeloppet motsvarar uppskattningen av de återstående skyldigheterna vid bokslutstidpunkten.

Behandling av patientförsäkringar i en försäkringsbolagsmodell*Försäkringar med fullständig självrisk*

Även ett försäkringsbolag kan bevilja s.k. försäkringar med fullständig självrisk. Om ett offentligt samfund beslutar att även i framtiden teckna en försäkring med fullständig självrisk, behandlas den i bokföringen enligt bokföringsnämndens kommunsektionens utlåtande 108/2015 .

Riskförsäkringar

Om ett offentligt samfund i framtiden tecknar en försäkring hos ett försäkringsbolag som en s.k. ren riskförsäkring, bokförs försäkringsutgiften som den bokföringsskyldiges årliga utgift under köpta tjänster.

Så kallad blandmodell för riskförsäkringar

Om avtalsvillkoren för en riskförsäkring är förenade med till exempel villkor enligt vilka det föreligger skyldighet att vid en uppföljningsperiod som avtalas senare komplettera en tidigare betald försäkringspremie, ska den bokföringsskyldige utreda om denna försäkringspremie till vissa delar ska bokföras som avsättning eller tas upp som någon annan ansvarsförbindelse i bokslutet.

Minskning av beloppet för patientskadeansvar till följd av att kommunernas rätt att ta ut kostnaderna för de tjänster som de tillhandahåller personer med funktionsnedsättning slopas

Till följd av ändringen av lagstiftningen ska de minskade ansvarsbeloppen under de kommande åren bokföras i resultaträkningen som en utgiftsrättelse. Eftersom det inte är fråga om en rättelse av en felaktig notering under föregående år och inte en ändring av redovisningsprincipen, får minskningen av ansvaret inte bokföras genom rättelse av posten *Överskott/underskott från tidigare räkenskapsperioder* inom eget kapital.

En rättvisande bild i bokslutet

Med beaktande av det krav på en rättvisande bild av bokslutet och verksamhetsberättelsen som förutsätts (bokföringslag 3:2.1 §) ska den bokföringsskyldige lämna en redogörelse av behandlingen av ansvaren enligt patientförsäkringslagen och ändringen av dem i noterna i principerna för upprättande av bokslutet och verksamhetsberättelsen. Om uppgifterna för den föregående räkenskapsperioden inte är jämförbara med uppgifterna för den räkenskapsperiod som gått ut, ska det även lämnas

en redogörelse om detta i noterna (bokföringsförordningen 2:2.1 § 4 punkten). I verksamhetsberättelsen och noterna ska åtminstone anges vilken beloppsmässig effekt ändringen haft på patientförsäkringsansvaret och beloppet av den rättelse som bokförts i resultaträkningen till följd av ändringen.